

Κάτοικοι: **19.000**

Η Λιβαδειά είναι πρωτεύουσα του νομού Βοιωτίας και εμπορικό κέντρο. Οι κάτοικοί της ξεπερνούν τους 19.000. Διαθέτει σχετικά καλή ρυμοτομία με ευθύγραμμους δρόμους και πέντε μεγάλες πλατείες. Βρίσκεται χτισμένη σε γραφική τοποθεσία, στους πρόποδες του Ελικώνα, σε υψόμετρο 200 μ. Έχει άφθονα νερά και υδρεύεται από τις πηγές Λεπτοκαρυάς, Κάδης, όπως επίσης από τη Λήθη και τη Μνημοσύνη, πηγές του ποταμού Έρκυνα ή Χιλιά, που διασχίζει το νότιο τμήμα της.

Το Μαντείο του Τροφωνίου Διός, κοντά στις πηγές Λήθη και Μνημοσύνη, μνημονεύεται από τα ομηρικά έπη αλλά έγινε ευρύτερα γνωστό κατά τον ΣΤ' π.Χ. αιώνα. Οκτώ αιώνες αργότερα, το επισκέφθηκε ο Πausanίας, που περιγράφει με λεπτομέρειες το τυπικό της ιερουργίας. Το συμβουλευτήκαν ακόμα και οι βάρβαροι, όπως ο Κροίσος και ο Μαρδόνιος.

Το κάστρο της Λιβαδειάς, στις πλαγιές του λόφου, που δεσπόζει στην πόλη από τα δυτικά, χτίστηκε κατά τη βυζαντινή περίοδο και συμπληρώθηκε από τους Καταλανούς.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 226.10.28.551, Τροχαία 226.10.28.222, Δήμος 226.10.28.222, Νοσοκομείο 226.10.20.051, Ταξί 226.10.22.100, 226.10.26.333, 226.10.28.770, 226.10.21.222.

Η ιστορία της Λιβαδειάς

Ως πόλη, η Λιβαδειά δεν αναφέρεται από τον Όμηρο. Οι αρχαίοι θεωρούσαν ότι είναι η Μίδεια που ανήκε στους ενωμένους με τη Θήβα οικισμούς. Υποτίθεται ότι ο Αθηναίος

ήρωας, Λέβαδος, μετοίκησε τους Μίδειους στους πρόποδες του λόφου όπου βρισκόταν ο οικισμός κι έκτισε τη Λεβάδεια. Τον Η' π.Χ. αιώνα, ανήκε στο Κοινό των Βοιωτών.

Πρωτεύοντα ρόλο στα δρώμενα της περιοχής η Λιβαδειά άρχισε να διαδραματίζει από την εποχή της τουρκοκρατίας. Αποτελούσε ξεχωριστό βοεβοδιλίκι κι έφτασε να γίνει η πιο σπουδαία πόλη της Ανατολικής Στερεάς. Ανήκε στα φέουδα της εκάστοτε βαλιδέ σουλτάνας (βασιλομήτορος) και διέθετε ντόπιους διοικητές, των οποίων ο πρόεδρος την εκπροσωπούσε στις τουρκικές αρχές. Την αυτονομία της ούτε ο Αλή πασάς κατόρθωσε να καταργήσει. Στα 1820, στην πόλη ζούσε ο Αθανάσιος Διάκος.

Οι συσκέψεις των φιλικών γίνονταν σχεδόν απροκάλυπτα. Ο διοικητής Καρά Ισμαήλ αγάς κάτι υποψιάστηκε και ζήτησε άδεια από τον σερασκέρη της Λάρισας, Μαχμούτ Δράμαλη, να σφάξει «προληπτικά» τους πρόκριτους. Οι Έλληνες το έμαθαν και δωροδόκησαν μερικούς ευυπόληπτους Τούρκους, ώστε να μάθει ο Δράμαλης ότι ο αγάς ήταν μεγάλος ψεύτης. Ο Ισμαήλ αντικαταστάθηκε από τον Χασάν αγά που πήρε εντολή να συνεργαστεί με τους πρόκριτους για το καλό του τόπου. Η οργάνωση της επανάστασης συνεχίστηκε απρόσκοπτα.

Στις 26 Μαρτίου του 1821, ο απεσταλμένος του Αθανάσιου Διάκου στα Σάλωνα (Άμφισσα) γύρισε στη Λιβαδειά έχοντας σκοτώσει στο δρόμο τον Τούρκο ταχυδρόμο κι έναν Αλβανό, που έφερναν στον Χασάν το μήνυμα ότι η πόλη επαναστάτησε. Όμως, τα νέα φτάσανε στ' αφτιά του Χασάν, που ζήτησε εξηγήσεις.

Ο Διάκος τον διαβεβαίωσε πως τίποτα δε γινόταν στα Σάλωνα, ενώ «η αλήθεια ήταν ότι ο Οδυσσέας Ανδρούτσος βγήκε στο Μοριά με 10.000 οπλισμένους κι απειλούσε να έρθει στη Λιβαδειά». Ο Χασάν τρόμαξε και ζήτησε από τον Διάκο να στρατολογήσει υπερασπιστές της πόλης. Δεν είχε μάθει, τι έγινε στην Καλαμάτα, όπου ανάλογοι «υπερασπιστές» την είχαν κυριεύσει.

Με την άδεια των Τούρκων, ως τις 28 Μαρτίου, ο Αθανάσιος Διάκος μάζεψε 5.000 άντρες και στρατοπέδευσε απέναντι από το κάστρο της πόλης. Στις 29, άρχισε την επίθεση. Στις 30, συμφώνησε με τους Αλβανούς ότι δεν είχαν κανένα λόγο να υπερασπίζονται τον ηλίθιο διοικητή και τους έπεισε να φύγουν απ' τη μέση.

Μεσάνυχτα, 30 προς 31 Μαρτίου του 1821, οι Έλληνες ξεκίνησαν γενική έφοδο. Ως το ξημέρωμα, είχαν πάρει το πρώτο τείχος του κάστρου. Το πρωί, ο Χασάν αγάς παραδόθηκε. Την επομένη, 1^η Απριλίου, έγινε πανηγυρική δοξολογία. Τρεις επίσκοποι ευλόγησαν τη σημαία του Διάκου, που είχε μπροστά του ακόμη 22 ημέρες ζωή.

Τη Λιβαδειά ανακατέλαβε ο Ομέρ Βρυώνης στις 26 Ιουνίου του 1821. Η πόλη έγινε οριστικά ελληνική στα 1829, μετά τη μάχη της Πέτρας.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 8.8.2011)